

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam poji, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. Mekevnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, vsprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne uglaste primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprite reklamacije so poštnine prosta.

Današnja številka obsega 8 strani.

Zmaga na Kranjskem.

Volitve na Kranjskem še niso končane, vendar ima Slovenska Ljudska Stranka že toliko poslancev, da ji je večina v deželni zbor zagotovljena. Skozi dobo 6 let bo zopet vlada dežele v njenih rokah. Ni pa izključeno, da bo stranka tokrat že tudi v mestih podrla če ne vse, pa vsaj nekatere liberalne trdnjave. Začetkom volilnega boja so sli liberalni Goljati ven na deželo ter sramotili, zaničevali in opljuvali Slovensko Ljudsko Stranko. Toda vzdignil se je kmečki David, se približal Goljatu ter ga vrgel z neprimerno lahkoto in spretnostjo ob tla. In sedaj prodira zaničevani David v liberalne trdnjave. Vse se majajo, celo Ljubljana ne stoji več trdno, svoje mandate si mora osvajati v ožjih volitvah s socialno-demokratskimi glasovi.

Cloveka prešinja sočutje, ako premišluje, kako globoko je padla nekdanja tako ponosna liberalna stranka na Kranjskem. Mestni mandati so bili nepremagljivi, na deželi mnogi okraji v liberalnih rokah, v deželni zboru so bili Nemci srečni, da so jim smeli storiti s svojimi mandati večino in vladati celo deželo. Po celi slovenski domovini je bil ugled kranjske liberalne stranke velik in obsejni Slovenci so se tu intam z občudovanjem hodili klanjati liberalnim mogotcem v Ljubljano. In sedaj? Vsak obsejni Slovenec, naj bi tega ali onega miljenja, se sramuje kranjske liberalne stranke in obžaluje, da jo še sploh zemlja nosi. V narodnih stvarih se je izkazala stranka kot popolnoma nezanesljiva, prej se je vezala z Nemci v deželni zboru, sedaj se veže na žalost vseh Slovencev z Nemci v mestnem zastopu ljubljanskem. V verskih rečeh je bila nestrpno svobodomiselnost in je blatila brez ozira vero in cerkev. Kmete je zanamajala, ker je videla v njih nerazodno maso, s katero ni mogoče mestnemu gospodu iti skupaj, zaničevala jih je ter surovo zmerjala za polbebe in nabite. Niti za meščane ni pošteno skrbela, ampak gospodarila tako nespametno in kratkogledno, da so narasle doklade do neznosnosti. Vse, kar je treznega v mestih in trgih, vzdihuje po trenutku, ko bodo tudi mesta in trgi rešeni liberalnega gospodstva. Kakor vse kaže, ta čas ni več daleč.

Ves čas svojih zmag in svoje vlade je delala liberalna stranka z lažmi, z obrekovanji in natolcevanji. Ljudstvo je šlo za njo. Toda opazovalo je in videlo, da je nalagano, in obrnilo liberalcem hrbet. Ljudstvo je izpregledalo, liberalci pa ne. Izpremeniti bi morali svoje orožje. Toda tega niso več mogli. Lagali so naprej ter si s tem kopali svoj grob. Še celo letos so delali to, kar jim je pri ljudstvu vzelo že nekdanji ves ugled. Lagali so, da niso liberalci, ampak neodvisni kmetje, lagali so o dosedanjem delovanju ljudske stranke, lagali o njenih kandidatih. Vsi okraji so bili poplavljeni s papirjem, na katerem so bile natisnane liberalne laži. Toda ljudstvo je spoznalo stare lažnjivce in naredilo z njimi — sodni dan.

Ko so na Goriškem propadli kandidati naše stranke, ker so se stari slogaši, ker so itak stali vedno liberalni stranki bližje nego naši, ločili od mladih katoliških mož, tedaj je zavrislali ves slovenski liberalizem, češ, sedaj je prišel čas, ko bo šla zopet liberalna pšenica v klasje. In vse je gledalo na Kranjsko, kako bo tam učinkoval goriški izgled. Toda na Kranjskem so stale naše vrste trdno sklenjene in zato so tudi igraje vrgle liberalizem ob tla. Sedaj so liberalci presenečeni. Zopet so se varali, zopet zaračunali. Ti ubogi ljudje so tako neumni in nepoučeni, da ne vidijo nikdar naprej, kaka nesreča jim preti. Pred volitvami so celo v nekaterih okrajih sanjali, da bodo zmagali. Sedaj se jim naši pristaši smejejo, liberalci pa se jezijo nad svojo preneumno stranko, ki jih ob vsaki priliki samo smeši in tira od poraza do poraza.

Tudi upi štajerskih liberalcev so sedaj uničeni. Če na Kranjskem ne gre, tudi na Štajerskem ne bo šlo. Pri nas liberalna stranka že dolgo nima več privlačne moči. Le nekaj ljudi je še ostalo pri njej, kateri imajo v breznačelni stranki svoje pravo mesto. Kar si želi napredka in prave svobode, je v Slovenski Kmečki Zvezi, ki se veseli trenotka, da si zopet lahko pohiti po ljudsko zaupanje.

Grozna usoda rudarjev.

12 oseh 100 metrov pod zemljo našlo nesrečno smrt.

V premogovnik „Adrija“ v Britofu-Vremah na Kranjskem je dne 8. decembra udrla voda v veliki množini. Kakih 5 delavcev je delalo na višjih mestih in so se rešili, ostalih 12 delavcev pa je delalo globlje, nego je mesto, kjer je udrla voda. Le-ti so se zamogli rešiti le tedaj, če so nemudoma pobegnili na varno mesto; toda za to najbrž niti niso imeli časa, ker je voda takoj z vso silo izbruhnila. Najbrž je vseh 12 delavcev utonilo. Od 12 rudarjev so bili 4 oženjeni in 8 neozženih. Med ponesrečenimi je tudi 6 domačih delavcev, 1 Hrvat in 2 Ogra, ostali so Nemci.

Kako se je zgodila nesreča?

Nesreča se je zgodila v rovu, ki je globok 100 metrov. Premogovni rudniki v Britofu pohajajo od Napoleonovih časov. V zadnjem času so last žida Riharda Levija z Dunaja, ima jih pa v najemu nemški profesor Avgust Prister iz Trsta, ki jih v družbi z „Eibiswalder Glanzkohlenwerke“ v Gradcu izrablja. Imenujejo se „Adrija“ in imajo precej premoga. Rudarjev je okoli 60, tehnični vodja je Avgust Smid iz Nemčije. Dela se poč in dan. V ponedeljek, dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne je šel oddelek rudarjev pod vodstvom predelaveca Visočnika v edini rov, ki se sedaj uporablja in ki je 100 m globok. Iz rova gredo hodniki v različne strani pod zemljo. Delavci so bili sledeči: Andrej Cevna, Franc Cerkyevnik, Jožef Zwayner, Nikolaj Barzak, Nikolaj Dik, Ivan Grbec, Jožef Luk, Franc Semror, Matej Kosmač, Jos. Gellinger, Andrej Vatovae in Ivan Sušnik. Na dnu rova sta postavljeni 2 sesalki (pumpi). Okoli 5. ure, ko je mislil profesor Prister podati se v rov na nadzorstvo, je delavec, ki je nadziral sesalki, po stopnicah prihitel nazgor in naznanil, da je udrla v rov voda. Čulo se je šumenje in bobnenje. Sesalki sta se ustavili. Vse je seveda mislilo najprej na delavce, ki se nahajajo pod zemljo.

Na pomoč!

Od vseh strani se je hitelo nesrečnejem pod zemljo na pomoč. Voda je v rovu vedno huje naraščala. Sesalke so odpovedale. Na pomoč so poklicali vojaštvo ter naročili velikansko sesalko od tržaške ladjedelnice, katera vrže na minuto 1000 litrov vode iz jame. Ob enem so pa začeli od starega, višje ležečega rova v stranski jami kopati 25 m debelo steno, da bi se kako prišlo do ubogih rudarjev. A kopanje je silno oteženo.

Velika sesalka tržaškega „Stabilimenta“ je začela delovati 11. t. m. zvečer, vendar pa je začela prav delovati še-le 12. t. m. ob 4. uri zjutraj. Ob tem času je stala voda 12 m visoko. Ob 4. uri popoldne se je potapljač spustil v jamo in doznal, da je upadla voda za 1 m 20 cm. — Rešilna dela silno počasi napredujejo, ker sili voda z veliko naglico v jamo.

Vzrok nesreče.

Od vladnih nadzorovalnih činiteljev se je družbo, ki ima v lasti premogovnik, ponovno opozorilo, da naj napravi v jami varnostne stene iz betona, da ne bo mogla voda iz starih zapuščenih rovov siliti v rove, kjer se koplje premog. Družba je obetala, a nič storila za varstvo ubogih delavcev. Družba tudi ni izkopala potrebnega stranskega hodnika za izhod v slučaju nesreče, ampak je samo gledala, da so ji delavci služili tisočake. Sedaj se vrši stroga preiskava, kdo je kriv nesreče in nedostatkov v jami. A prepozno je... 12 mrtvih žrtv leži globoko pod zemljo.

Pretresujoči prizori.

Okrog jame se zbira dan za dnevom velika množica ljudstva. Zene, matere in sirote ponesrečenih bridko jokajo, vsa okolica žaluje za njimi, a vmes se slišijo kletvine proti profesorju Pristerju in družbi, ki imajo vsled svojega ozkosrčnega varčevanja, vsled popolne nezmoglosti za pošteno rešilno delo na vesti 12 človeških življenj, 12 otrok ne bo videlo nikdar več svojih očetov, 4 rodbine so izgubile za vselej svoje reditelje in matere onih osmih mladeničev, ki spe v mokrem grobu, se hučujejo nad družbo, ki jih je oropala sinov. Vse se zgraža nad družbo, ki je tako slabo izpolnjevala svoje dolžnosti. Že enkrat, 1. januarja 1913, je udrla voda v rudnik, ali takrat so se delavci še rešili, ker je bilo le 1½ m vode. Ali ta opomin je druž-

ba pozabila in brezvestno pošiljala delavce še nadalje v gotovo smrt.

Ob času, ko smo dali te vrste v tisk, še nismo poročila, ali so reševalci prišli do nesrečnejem pod zemljo. Splošno se sodi, da so itak vsi mrtvi, ker jim primanjkuje zraka in hrane ter so že čez teden dni 100 metrov pod zemljo.

Politični ogled.

— **Državni zbor.** Listi poročajo, da je položaj v državnem zboru nejasen. Ne ve se, kako stališče bodo v prihodnjih sejah zavzeli Rusini, ker ni gotovo, če pride do sporazuma v vprašanju gališke deželno-zborske volilne prenosne. Prav malo upanja je, da se bodo Poljaki in Rusini v tem važnem vprašanju pobotali med seboj. Veliko pozornost je vzbudilo po celi Avstriji, ker je bil pri glasovanju v sredo, dne 10. t. m. sprejet predlog našega poslanca Roškaria (kakor smo že zadnjič poročali), da se osebno-dohodninski davek v bodoče še-le začne pri dohodnini 1600 kron. Pri kmečkem in delavskem ljudstvu je vzbudila vest, da se merilo za dohodnino po zaslugi naših poslancev zviša od 1200 K na 1600 K, ne malo veselje. Listi, ki so nasprotni kmečkim zahtevam, pišejo, da bo gospodarska zbornica to določilo črtala. — Danes ima državni zbor zopet sejo.

— **Delegacije.** Avstrijska delegacija je pričela pretečeni teden s plenarnimi sejmami. Prva se je vršila v sredo, dne 10. t. m. Na dnevnem redu je bil proračun zunanega ministristva, ob enem pa se je pričela razprava o govoru zunanjega ministra Berhtolda. V tej seji je dobil besedo naš slovenski delegat dr. Korošec. Govornik je med splošno pozornostjo v mirnih, toda krepkih in jasnih besedah označil stališče Jugoslovancev napram naši zunanji politiki. Govornik je prav krepko poudarjal, da je naš sedanjí državni stroj — dualizem — (razdelitev države v avstrijsko in ogrsko polovico) nesreča za vso državo. Nadvlado v zunanji politiki, kakor vidimo osobito zadnji čas, imajo Madžari. Ta „dualizem“ in madžarsko nadvlado je najhujša rak-rana za državo. Nemadžarske narode v državi, pa tudi naše sosedo, si država s tem odtujuje. Madžari tudi gojijo prijateljstvo do Italijancev, zategadelj smo v zvezi z Italijo; ob enem pa mora država zidati trdnjave proti Italiji. To je čudno razmerje. Govornik se je dotaknil tudi novoustavljene kneževine Albanije in poudarjal, kako veliko škodo si je napravila naša država na Balkanu, ker je bila njena politika nasprotna balkanskim zmagovalcem. Madžarom, katerim je izročena večina Jugoslovancev na milost in nemilost, ni dovolj, da pritiskajo že desetletja uboge Hrvate ob steno, svoje poželjive roke stegujejo tudi po naši Bosni in Hercegovini, da bi tudi tamošnji Slovani prišli pod njihovo železno pest. In finančni minister bi rad še vkljub temu napravil Madžarom poklon in hoče, da bi zidala država nove železnice na jugu tako, da bi bile v veliki večini v korist edino-le Madžarom. Državo utrjuječa politika bi bila le na podlagi „trializma“, to se pravi, ako bi se vse jugoslovanske pokrajine naše države združile v ustavno skupino pod žezlom Habsburžanov in tako pridružile Avstriji in Ogrski kot tretja državna skupina. S tem bi se Madžarom omogočila stremženja po neodvisnosti in odcepitvi od Avstrije. Ako bi se vse avstro-ogrske Jugoslovane združilo v državno skupino, bi se tudi najlojše vzdržalo prijateljsko razmerje s Srbijo in z drugimi balkanskimi državami in tudi naša trgovina bi imela s tem boljše dni. Dokler pa se bo vladalo in ravnovalo z Jugoslovani po starem kopitu, tako dolgo z našo zunanjo politiko ne bomo zadovoljni kakor ž njo danes sploh skoro nihče ni zadovoljen. — Govor je napravil na delegacijo mogočen utis. Vsi listi so se bavili s tem govorom. — Dne 11. t. m. so bili delegatje povabljeni k cesarju na obedi. Cesar je nagovoril več delegatov in se z njimi pogovarjal. — Seje so se vršile še v soboto in ponedeljek. V ponedeljkovi seji je zunanji minister grof Berhtold imel daljši govor, v katerem je podal poljsna glade svoje zunanje politike. Po Berhtoldovem govoru se je vršilo glasovanje o zunanjem proračunu, ki je bil sprejet.

— **Hrvaško.** Volilni boj je, kakor prejšnja leta, tudi letos silno huđ. Posebno trd boj bijeta letos dru-

ga proti drugi obe skupini stranke prava. V Zagrebu je prišlo dne 10. t. m. do precejšnjega kravalja. Prišli Starčevićevi struje so imeli volilni shod. Ko so se o polnoči vračali s shoda, jim pride nasproti vojaška patrulja. Iz sredine starčevićancev so padle razne opazke. Korporal, ki je poveljeval patrulji, je te opazke smatral kot sramotilne proti vojaštvu in se je postavil s svojimi ljudmi proti zbranim mladim ljudem. Ko je korporal zahteval od njih, naj se mirno in tiho vračajo, so ga vprašali, od kod ima on pravico to zahtevati. Odgovoril jim je: „Od višje oblasti“. Nato so se udeleženci shoda razšli ter se pritožili radi patrulje na višjo oblast, katera je uvedla strogo preiskavo. Iz tega slučaja in raznih drugih dogodkov se spozna, da vlada podpira skoro vse stranke, ki so proti Starčevićevi stranki prava, ki ima v svojem programu združenje jugoslovanskih pokrajin naše monarhije v eno državno skupino. Koalicija pa pri volitvah celo podpira madžarske kandidate in tako pomaga kovati ubogo Hrvaško v madžarske verige.

— **Galicija.** Ali bo prišlo med Rusini in Poljaki glede spremembe deželnozborskega volilnega reda do končnega sporazumljenja, je dosedaj še nejasno. Iz Lvova sicer prihajajo deloma ugodna poročila, a vendar še ni prišlo dosedaj med Rusini in Poljaki do pravega resnega sklepa. Javnost zanima sedaj posebno razpor v poljski ljudski stranki. Predsednik te stranke je bil dosedaj poslanec Stapinski, kateri pa je odložil predsedstvo stranke, ker se mu je od vseh strani očitalo, da si je umazal roke pri izseljevalni zadevi. Očitano se mu je namreč, da se je dal od znane ameriške „Kanadian Pacific“ izseljeniške družbe bogato podkupiti in je to družbo podpiral ter bil potemtakem skrivni pri tem, da so se v Ameriko izselili tudi taki ljudje, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti. Dne 13. t. m. je imela poljska ljudska stranka v Rezovu glavni shod zaupnikov. Minister za Galicijo, pl. Dugoš, je očitil Stapinskemu, da se je dal večkrat od vlade in drugih oseb ter družb podkupiti in je jemal denar. Dugoš sam je dal 109.000, baron Popper pa 25.000 K provizije, naftna trdka mu je dala 10 tisoč kron, namestnik dr. Bobrziński mu je dal 30.000 kron in grof Stürgkh 40.000 K. Vsega vkup je dobil Stapinski 509.680 K. Stapinski je sicer na napade ugovarjal in se branil, a vendar ostane na njem velik črn madež, ki tega moža, kateri je bil zadnji čas zasel popolnoma na stran židov in liberalcev, postavlja v čudno luč. Glavni zbor zaupnikov pa se je postavil na stran Stapinskega ter je ministra Dugoša radi napadov na Stapinskega izključil iz stranke. Tako se prepirajo poljski voditelji za vodilna mesta.

— **Srbija** je začela na novo kljubovati Avstriji. Med obema državama je nastal spor radi „orientalske“ železnice, ki veže Belgrad čez Niš v Bolgarijo in Carigradom, oziroma s Solunom. Ta železnica je last posebno delniške družbe. Za časa balkanske vojne so avstrijski bogataši, posebno banke, pokupile večino delnic te družbe. S tem bi dobila Avstrija velik upliv na to železnico, kar bi bilo za našo trgovino velikanske važnosti. Sedaj, ko je vojska končana, pa je proglasila srbska vlada oni del železnice, ki teče po srbskih tleh, za svojo last. Kakor poročajo listi, se delajo na tej železnici avstrijski trgovini, ki pošilja svoje blago na Balkan, velike ovire. Avstro-Ogrska vlada protestira proti tem korakom srbske vlade. Ako Srbija ne bo odnehala, utegne priti zopet do resnega spora med Avstrijo in Srbijo, ker če se otežkoči naši trgovini pot na Balkan, bi bila naša velika trgovina in industrija hudo udarjena. — Novejša poročila pravijo, da se je glede na avstrijsko-srbski spor obrnilo na bolje. Baje hoče srbska vlada ugoditi avstrijskim zahtevam glede železnice.

— **Bolgarsko.** Natančen izid volitev v bolgarski državni zbor je sledeči: 95 pristašev vlade, 47 agrarcev (kmečki poslanci), 37 socialnih demokratov, 14 demokratov, 5 narodnjakov, 5 radikalcev in dr. Danev. Vlada torej nima večine poslancev za seboj. Odbor protivladnih strank je sklenil, da bo njih zastopnik, poslanec Stankov, o priliki, ko bo car Ferdinand s prestolnim govorom otvoril državni zbor, pozval carja, naj odstopi, ker je on kriv zadnje nesrečne vojne. Ako bo kralj s preziranjem sprejel Stankov poziv na znanje, bo opozicija zapustila zbornico. Če je ta vest resnična, potem car Ferdinand v bodoče ne bo imel posebno srečnih dni.

— **Turčija.** Vsi neprijatelji Slovanov na Balkanu se sedaj trudijo, zopet ojačiti obnemoglo Turčijo. Tako ščitamo v listih, da bo zopet do 400 častnikov iz Nemčije vstopilo v turško armado, da jo po svoje izurijo in organizirajo. Če ti častniki ne bodo imeli več sreče in zmoglosti, kot jo je imel prosluli Golopša, ki je zidal odrinske utrbe, bo slava nemških oficirjev še slabša. Angleži pa pridno posojujejo Turčiji denar ter so se z neko pogodbo zavezali, da bodo utrdbi po najnovejših načrtih Dardanele ter bodo v Marmarskem, Egejskem in Črnem morju postavili več pristanišč za bojne ladje. Na Angleškem se stavi sedaj 5 bojnih ladij za Turčijo.

— **Italija.** V seji italijanskega državnega zbora dne 12. t. m. so pri razpravi o izvolitvi nekega socialno-demokratskega poslanca začeli socialni demokrati razbijati in kričati, ker je predsednik odzval poslancu Turatiju besedo. Nastal je velik kraval med poslanci, socialisti so se s pestmi in palicami navadili na liberalne poslance. S tem so preprečili glasovanje in je bila seja zaključena. — Italijanski katoličani so se začeli organizirati tudi po italijanskih mestih. V severni Italiji obstoji Meščanska zveza, katere šteje, dasi ravno je še komaj leto dni stara, nad 15.000 članov. Tudi mladinske telovadne organizacije katolič-

nov v italijanskih mestih izbornu napredujejo. V vrste katoliških Italijanov je zavel nov, svež duh.

— **Francosko.** Novo francosko ministrstvo Doumergue se je samo javno proglasilo kot skrajno sovražno sv. katoliški cerkvi. V listih je razglasil ministrski predsednik, ki je hudi protestant (odpadel je leta 1901 od katoliške vere), da se bo nova vlada držala strogo svobodomiselnosti, to je proticerkvene politike. Liberalci so zaradi tega tako prešerni, ker se francoski katoličani za javno življenje, za volitve in organizacije veliko premalo brigajo.

— **Mehika.** Vstaške čete so dne 10. decembra zasedle obmorsko mesto Tampico, ki ima veliko pristanišče. Dne 13. t. m. pa so ojačene vladne čete Tampico po hudem boju vstašem iztrgale iz rok. Boj za mesto je bil silno krvav. Na strani ustašev je 800 mrtvih in 1000 ranjenih. — Huerta še vedno neče odstopiti. Zvezne države oborožujejo armado, da jo pošljejo na mehičansko zemljo. Tudi več vojnih ladij so odposlale v mehičanske vode.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

21. nedelja: 4. adventa. Tomaž, apostol; Glicerij.
22. ponedeljek: Demetriji in Honorat, mučenca; Cenon, mučenec.
23. torek: Viktorija, devica; Dagobert, kralj.
24. sredo: Adam in Eva; Irmina, devica.
25. četrtek: Božje Rojstvo Gospodovo.
26. petek: Štefan, mučenec; Arhelij, škof.
27. sobota: Janez Evangelist; Fabijola.

Iz davčne službe. Predstojnik davčnega urada v Mariboru, višji davčni upravitelj Anton Rohrer je stopil po 41letnem službovanju v stalni pokoj. Za njegovega naslednika je določen višji davčni upravitelj Karol Reicher v Mariboru. — Prestavljena sta davčni oficijal Anton Dobrave iz Celja v Smarje in davčni pristav Franc Čuš iz Smarja v Celje.

Iz justične službe. Prestavljeni so: okrajni sodnik in sodnijski predstojnik dr. Franc Goršič iz Kostanjevice v Kamnik; sodniki dr. Anton Kajfež v Radovljici in Anton pl. Ohm-Januschowsky v Kranjski gori v Ljubljano; dr. Vladimir Golia v Mokronogu v Radovljico in Stanislav Jenčič v Ložu v Kranjsko goro. Sodnika Alojzij Mendl in dr. Adolf Lenart sta imenovana prvi za sodnika v Mokronogu, drugi za sodnika v Ribnici. Okrajni sodnik v Celju dr. Oton Vidic je imenovan za sodnega svetovalca in predstojnika sodnije v Litiji. Za sodne svetovalce so imenovani okrajni sodniki Anton Mladič v Smarju, dr. Artur Dolezel v Ptuj in Anton Bulovec v Ljubljani. Sodnik dr. Ivan Vuk v Ribnici je imenovan za okrajnega sodnika v Kostanjevici. Za okrajne sodnike so imenovani: okrajni sodnik in predstojnik sodnije dr. Anton Mulej v Gornjemgradu za Maribor, sodnik dr. Franc Ziher v Celju in dr. Arnold Mally v Ptuj, prvi za Celje in drugi za Ptuj. Avskultanta Avgust Munda in Ernest Merala sta imenovana sodnikom graškega višjega sodnega okrožja, avskultant dr. Artur Likar je imenovan za sodnika v Ložu.

Iz živinozdravniške službe. Deželni odbor štajerski je v svoji zadnji seji imenoval za živinozdravnika v Sevnici ob Savi gospoda dr. Fr. Vebleta, za živinozdravnika v Ljubnem v gornjegrajskem okraju gospoda Baša.

* **Koledar Slov. Kmečke Zveze** za l. 1914 se je našim somišljenikom povsod silno prikupil. Opozarjamo, da ima še tiskarna kakih 180 izvodov tega koledarja v zalogi. Cena za te zadnje izvođe se je izjemoma znižala in stane vsak vezan koledar s poštnino vred 1 K 10 vin., ako se pošlje ta znesek po poštni nakaznici naprej na naslov: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

* **Gospodski kmetje.** Na Kranjskem se je pojavil pred deželnozborskimi volitvami naenkrat popolnoma nov „kmečki rod“. Ta rod je sestavljen iz liberalnih učiteljev, liberalnih krčmarjev, mešetarjev in štacunarjev, advokatov in pisarjev ter uradnikov. Vsi ti so naenkrat slekli svojo gosposko suknjo in so se muzali in sukali okrog kmeta ter mu sladko, kot bi bili s samo strdjo namazani, govorili, češ: „Mi smo tvoji najboljši prijatelji, mi ti hočemo dobro, osrečiti te hočemo, o ljubi kmet“ itd. Kmet pa je na Kranjskem že toliko izobražen in previden, da se ne da več potegniti od liberalca, ki ima ob času, ko ni volitev, za kmeta in delavca samo psovko, prezirljivo in zaničevalno besedo na ustnicah. Nad 30.000 kranjskih kmetov je dalo liberalcem odgovor kot si ga zaslužijo. Ne eden kandidat gospodskih kmetov „neodvisnežev“ liberalcev ni zmagal. — Tudi na Štajerskem prihajajo za časa volitev med kmete ljudje, ki sicer žive od kmečkih žuljev, a se nam laskajo le tedaj, če rabi- jo kmečke glasove, drugače pa imenujejo naše ljudstvo „zarukance“, „neumne bebe“, „kmetavzarje“ itd. To so liberalci, hinavci od pet do glave! Štajersko slovensko ljudstvo, poidi in stori ob času volitev enako kot kranjski kmetje!

* **Vera in veda** — cerkev in znanost sta si po zapeljivem tolmačenju liberalcev baje v nasprotju, druga drugi v kvar. Kako, naj pojasni sledeče in najnovejšega časa. 1. Na dnevnem redu in v naglem razvoju je ravno sedaj brezzični brzojav. Poizkuse z letem so delali v svrhu proučevanja v Gradcu in Brezicah — pa ne liberalci, ampak katoliški menihi. In kdo jih pri tem ovira? C. kr. trgovsko ministrstvo, kakor poroča c. kr. štajerska namestnija z dne 31. oktobra 1913, št. 8-1553-1-13, povdariač „der obenangeführte Erlaß soll besonders an christlichen Anstal-

ten und Ordenshäusern zur Darnachachtung dienen“. — 2. Na Francoskem so iskali predsednika ministrom, ki bi bil dosti protikatoliški. Našli so ga. Doumergue se zove. O tem je izjavil duhoviti poslanec Benoist: „Prisegam, da spravi novega ministrskega predsednika v zadrego, kdor ga vpraša, kje leži Odrin“. — Ti dve poročili naj premislijo bogotajci prej, ko si drznejo katoliški cerkvi očitati nazadnjaštvo; dobro misleči pa si ju zapomnimo kot dovolj ostro orožje v obrambo časti svoje duhovne matere.

Proč od soc. demokracije! Dan za dnevom prihajajo poročila, da delavstvo vedno bolj obrača hrbet socialni demokraciji. — Dogodki zadnjega časa, ko so na mnogih krajih socialnodemokratski voditelji na nelep način si prilastili denarje iz bolniških blagajn (slučaj Solingen in Krakov) in pri drugih društvih. Pošteni delavci pa izstopajo iz socialnodemokratskih organizacij tudi radi brezverskega značaja socialnodemokratskih voditeljev. V Monakovem na Bavarskem so imeli dosedaj socialni demokratje v odboru tamošnje bolniške blagajne ogromno večino. Pri volitvi, ki se je vršila pretečeni teden, pa so socialni demokratje propadli. Socialno-demokratski kandidati so dobili le 3100 glasov, protisocialistična stranka pa je dobila 21 tisoč 176 glasov. Kdor še zna količjak trezno in samostojno misliti, se ne bo udingal lažidelavski in židovski socialni demokraciji.

* **Proti oderuhom.** Lastniki velikih tovarn za podplate in veliki trgovci z usnjem so se, kakor smo že poročali, združili v poseben kartel z namenom, da bodo cene usnju in podplatom zamogli enotno in po svoje zvišati. Čevljarji in tudi zastopniki raznih drugih pa so vložili proti temu oderuskemu kartelu na vlado pritožbe. Dokazalo se je, da je zvišanje cen podplatov in usnju zadnja leta neopravičeno. Bogati židje stremijo samo za tem, kako bi se bolj gulili ubogo ljudstvo z visokimi cenami. Obutev se je zadnja leta itak podražila več kot za polovico. Protest malih ljudi je torej opravičen. Vlada je to uvidela in ni hotela potrditi kartel podplatarijev. V kartelnih pravilih je bilo med drugimi nesmiselno določilo, da tovarnar ali veletržec, ki je vpisan v kartel, ne sme prodajati blaga drugam in za nižjo ceno kot mu narekuje vodstvo kartela. Član, ki se ne bi ravnal po teh določilih, bi plačal globo od 5.000—50.000 K v kartelno blagajno. Dobro bi bilo, ako bi hotela vlada proti vsem izrodkom kartelov tako odločno postopati.

Slovenski delavci — ne v Afriko! C. kr. trgovsko ministrstvo je izvedelo, da nameravajo v južni Afriki posestniki rudnikov, povabiti slovenske delavce iz Avstro-Ogrske. Z našimi delavci bi nadomestili prejšnje delavce, ki so stopili v štrajk ter jih nastavili z manjšo plačo. Ta zamena delavcev bi pa povzročila med štrajkujočimi velik upor, ter bi se izpostavili naši delavci neprestanim resnim spopadom. Če bi izbruhnili kaki resni nemiri v teh pokrajinah, bi bilo celo življenje v veliki nevarnosti. Razen tega bi bilo za naše ljudi pri pogodbah tudi zelo težko, ker ne znajo jezika in tudi ni zaupati tem brezvestnim rudniškim posestnikom in njihovim agentom. Izročeni bi bili ti siromaki popolnoma v njihove roke, ter bi se ne mogli nikjer pritožiti. Končno moramo še opozoriti, da si v teh rudniških delavstvih nakoplje že vsled slabe klime in slabega zraka jetiko in v kratkem zanj umre. Ako torej pride do slovenskih in hrvaških delavcev glas, ki jih vabi v Afriko, naj ga ne poslušajo, če hočejo sebi dobro. — Rafaelova družba.

* **Pozor, izseljenec!** V zadnjem času so bile v Združenih državah na več krajih stavke v raznih rudnikih; n. pr. v rudnikih na južnem delu Colorada v bližini mesta Trinidad, ki so trajale po več tednov. Prišlo je do hudih bojov, ki so povzročili več žrtev, posebno mnogo pa je bilo ranjenec. Iz Denvera Colo. poročajo: Ker so se ponesrečili vsi poskusi, da bi se dosegla sprava med stavkujočimi premogari rogov, je izjavil governor Amons, da bo uporabil vsa sredstva, da prisili delavce, da se uklonijo ter odnehajo od stavke. — Ravno tako na severu iz mesta Calumet Mich. pri Quincy-premogokopih je prišlo med stavkujočimi s pomožnimi šerifi do hudih bojov. Obe stranki sta streljali z revolverji, bilo je več hudo ranjenih. Ko so šli stavkujoči po cesti in srečali oddelek stavkokazov, ki so se hoteli podati na delo, so se stavkarji takoj navalili na-nje, toda šerifi so jim še pravočasno priskočili na pomoč. Pri tej priliki je bilo ranjenih 6 oseb. — V Mehiki se pripravljajo na nasok raznih mest. „Glas Naroda“ poroča, da je vojno ministrstvo dobilo poročilo, da divjajo okoli Viktorije, glavnega mesta države Tamanlipas, hudi boji, ter da mora mesto vsak čas pasti. Tuji zapuščajajo deželo in hite do onih pristanišč, ki so jim najbližja, da se morejo odpeljati v svojo domovino. V deželah ali državah, kjer so stavke, ali celo, kjer so taki napadi vstaških čet kakor v Mehiki, je stanje naseljencev zelo obupno in žalostno, ker so lahko več tednov ali mesecev brez dela in seveda tudi brez zaslužka. Ubogo ljudstvo v takih krajih! Koliko strahu, lakote in groze mora pretrpeti vsak posameznik! Izseljenci, dobro premislite, kaj vas čaka v Ameriki! Ob takih časih je v vsej bližini in tudi v bolj oddaljenih deželah slabše kakor ob mirnem času. Torej, ako hočete sami sebi dobro, ostanite doma, in ne prenažite se z odhodom v Ameriko! Bolje je, da ste doma ob suhem kruhu in sveži vodi, kakor pa, da se podajate v take nevarnosti v tujino! — Rafaelova družba.

* **Trojni sovražnik** vsakega naroda. Nek dunajski list je pred nekaj časa povprašal za mnenje, kaj je najhujši sovražnik ljudskega napredka, sploh človeške družbe. Med naštetimi 38 sovražniki so do-